

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 269/2018 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Sari Rapinoja, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Marietta Keravuori-Rusanen, oikeusministeriö
- kaupallinen neuvos Tomi Lounema, työ- ja elinkeinoministeriö
- lakimies Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto
- johtava asiantuntija Satu Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ympäristöjuristi Pasi Kallio, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta. Lupamenettelyjen yhteensovittaminen toteutettaisiin sovittamalla samanaikaisesti vireillä olevien lupahakemusten käsittelyvaiheet ajallisesti yhteen ja yhdistämällä eräitä niihin liittyviä tehtäviä. Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa ja jouduttaa ympäristöön vaikuttavien hankkeiden lupamenettelyjä.

Menettelyjen yhteensovittamisen edellytyksenä olisi, että hankkeelle haetaan ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, vesilain mukaista lupaa tai maa-aineslain mukaista lupaa. Jos hankkeelle lisäksi haetaan samanaikaisesti luonnonsuojelulain mukaista poikkeamislupaa, maankäyttö- ja rakennuslain mukaista lupaa, kaivoslain mukaista lupaa taikka vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain mukaista lupaa, lupahakemusten käsit-

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

tely voidaan hakijan pyynnöstä sovittaa yhteen. Mainittuihin lakeihin ehdotetaan sisällytettäväksi tarvittavat säännökset uuden lain soveltamisesta.

Lisäksi ympäristönsuojelulakia, vesilakia ja luonnonsuojelulakia ehdotetaan täydennettäväksi säännöksillä, jotka mahdollistavat Valtion lupa- ja valvontavirastossa luonnonsuojelulain mukaisen laji- tai luontotyyppisuojelesta poikkeamista koskevan hakemuksen käsittelyn yhdessä ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisen lupahakemuksen kanssa.

Esityksellä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia sekä ympäristönsuojelulakia säätämällä mahdollisuudesta sovittaa yhteen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja ympäristölupahakemuksesta kuuleminen tietyissä tilanteissa. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta kuulla arviointiselostuksen täydentämisestä ympäristölupahakemuksesta tai vesilain mukaisesta hakemuksesta kuulemisen yhteydessä.

Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain, tuomioistuinelain ja hallinto-oikeuslain muuttamisesta. Mainittujen lakien muutoksilla selvennettäisiin ratkaisukokoonpanoa koskevaa sääntelyä tilanteissa, joissa sovellettaisiin ehdotettavaa yhteiskäsittelyä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Ympäristövaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muutettuna seuraavin huomautuksin.

Esitys toteuttaa pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman keskeisiä sääntelyn sujuvoittamisen tavoitteita. Lupa-asioiden käsittelyn yhteensovittamisen edellytyksenä on, että hankkeelle haetaan päälupana joko ympäristönsuojelulain, vesilain tai maa-aineslain mukaista lupaa. Valiokunta on kiirehtinyt aikaisemmissa mietinnöissään ympäristölupamenettelyn sujuvoittamista ja keventämistä sekä yhden luukun periaatteen toteuttamista tarkoittavia uudistuksia. Hallituksen esitys on viimeinen osa tästä kokonaisuudesta. Valiokunta on samanaikaisesti korostanut sitä, että hallinnon sujuvoittamistoimet eivät saa vaarantaa ympäristönsuojelun tasoa ja että kansalaisten osallistumisoikeus ympäristöään koskevaan päätöksentekoon turvataan.

Valiokunta pitää hallituksen esitystä myös tästä näkökulmasta kannatettavana. Esityksessä ei puututa lainsäädännön aineelliseen sisältöön eikä osallistumisoikeuksiin, vaan pyritään kokoamaan moninaiset lupamenettelyt yhdeksi kokonaisuudeksi, jolloin prosessi on sekä luvan hakijan että mahdollisten haitankärsijöiden kannalta paremmin hahmotettavissa. Siirtyminen ensisijaisesti sähköiseen lupahakemusmenettelyyn parantaa paitsi viranomaisten toimintamahdollisuuksia myös kaikkien asianosaisten ja kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Vaikka eri lupia koskevien hakemusten samanaikainen tiedottaminen ja kuuleminen sitovat eri

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

lupahakemukset selkeämmin yhdeksi kokonaisuudeksi ja siten helpottavat hankekokonaisuuden ymmärtämistä ja osallistumisen kohdentamista, voi aineiston laajuus samanaikaisesti muodostaa haasteen siihen perehtymiselle. Valiokunta kuitenkin pitää kokonaisuuden hahmottumista helpompana ehdotetussa yhteensovittamisessa, sillä nykyinen moneen kertaan tapahtuva kuuleminen saman hankkeen eri vaiheissa on myös asiakkaiden kannalta usein epäselvää ja se koetaan jopa väsyttäväksi.

Valiokunta toteaa tässä yhteydessä myös, että esitys ei vaikuta millään tavoin viranomaisten valitusoikeuteen. ELY-keskuksen valitusoikeutta on lainmuutoksella 230/2017 rajattu kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä vaikutuksiltaan valtakunnallisiin ja merkittäviin maakunnallisiin asioihin. Ympäristönsuojelulain mukaan ELY-keskuksen tehtävänä on valvoa ympäristönsuojelulain säännösten noudattamista, ja tässä roolissaan ELY-keskuksella on edelleen valitusoikeus edellä mainituista päätöksistä myös silloin, kun kyse ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävistä asioista.

Sähköinen asiointi pohjautuu valtion ja kuntien nykyisille sähköisen asioinnin ratkaisuille, jotka kootaan tarpeen mukaan yhteen rakennettavassa eri asiointipalveluita yhdistävässä ns. palvelukerroksessa. Valiokunta korostaa tarvetta panostaa valtion budjettirahoituksella pitkäjänteisesti sähköisten asiointijärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon. Tämä edistää myös mahdollisuuksia kunnan toimivaltaan kuuluvien lupien sujuvaan käsittelyyn.

Esityksen tavoitteena on nopeuttaa ja sujuvoittaa ympäristöön vaikuttavien hankkeiden lupamenettelyjä yhteensovittamalla samanaikaisesti vireille pantujen lupahakemusten käsittelyvaiheet ajallisesti yhteen. Yhteensovittaminen edellyttää, että joku lupaviranomaisista huolehtii siihen liittyvistä tehtävistä. Hallituksen esitys on valmisteltu maakuntauudistuksen toteuttamisen mukaiseen hallintorakenteeseen. Uudistuksen voimaantulon viivästymisen johdosta ympäristöministeriö on ehdottanut valiokunnalle Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavien yhteensovittamistehtävien säätämistä nykyisen hallintorakenteen mukaisesti aluehallintovirastolle, jolloin yhteensovittamisen menettely on mahdollista saada voimaan ennen vuotta 2021. Mukautus on mahdollista tehdä melko vähäisin teknisin tarkistuksin. Valiokunta ehdottaa tätä tarkoittavien muutosten tekemistä ehdotettuihin säännöksiin siten kuin yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee.

Myös luonnonsuojelulain mukaiset poikkeamisluvat tulevat yhteensovittamisen piiriin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) voi luonnonsuojelulain 31 §:n mukaan yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen erityisten luontotyyppien heikentämiskiellosta, jos kyseisen luontotyyppin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyyppin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen. Samoin ELY-keskus voi myöntää direktiiveissä säädetyin edellytyksin luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan poikkeuksen pykälässä tarkoitetuista kielloista. Kun valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen muuttamista edellä tarkoitettulla tavalla nykyiseen hallintorakenteeseen soveltuvaksi, tulevat ELY-keskukset yhdenmätyn menettelyn piiriin samanlaisessa asemassa kuin muut 1. lakiehdotuksen 3 §:ssä mainittujen lakien mukaiset toimivaltaiset viranomaiset, kuten Tukes ja kunnan rakennuslupaviranomainen.

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen mukaan yhteensovittavan viranomaisen on annettava lupahakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

Kuulutus ja hakemusasiakirjat on kuitenkin pidettävä nähtävillä vähintään 30 päivän ajan, kun hallintolain 62 a §:n mukaan nähtävilläpitoaika on 14 vuorokautta. Haitankärsijöiden aseman turvaaminen ja julkisella vallalla oleva ympäristön turvaamisvelvoite perustelevat hallintolaista poikkeavaa kuulutusaikaa, joka ympäristöasioiden osalta on perinteisesti ollut 30 päivää. Lähtökohtaisesti asiakirjat ovat nähtävillä tietoverkossa, poikkeuksena esimerkiksi suuret kartta-asiakirjat, joita ei välttämättä voida tietoteknisesti julkaista verkkosivuilla. Tällöin näihin voi tutustua viranomaisen määräämässä paikassa. Vastaava muutos on hyväksytty ympäristönsuojelulain 44 §:ään hallituksen esityksellä HE 268/2018 vp. Valiokunta toteaa vielä tässä yhteydessä, että esimerkiksi teollisuuspäästödirektiivi edellyttää viranomaisten aktiivisesti ja järjestelmällisesti levittävän yleisölle ympäristötietoa erityisesti tietoverkon avulla.

Hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksen 44 a §:n mukaan kuuleminen ympäristölupahakemuksista ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta on mahdollista tietyin edellytyksin yhdistää. Näissä yhteiskuulemistilanteissa ympäristönsuojelulaissa lupahakemuksesta kuulemiselle säädettyä aikaa pidennetään siten, että se ei saisi olla 45 päivää lyhyempi tai 60 päivää pitempi viranomaisen harkinnan mukaisesti. Pienemmissä hankkeissa ei olisi tarkoituksenmukaista pitkitää kuulemisaikoja 60 päivään. Valiokunta korostaa, että viranomaisen tulee arvioida kuulemiselle riittävän ajan määrittämistä asiakkaiden kannalta siten, että tavoitteena on turvata mahdollisimman laaja osallistuminen, ja kuulemisen ajoittuminen esimerkiksi keskelle kesän lomakautta voi olla peruste viikon tai kahden viikon pidennykselle viitatuissa puitteissa. Valiokunta toteaa, että arviointiselostuksesta kuuleminen voidaan yhdistää lupahakemuksesta kuulemiseen ainoastaan silloin, kun ympäristölupaa haetaan hankkeelle tai hankkeen muutokselle, jolle ei ole hankkeen sijainnin, laajuuden tai teknisten ominaisuuksien kannalta muuta toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan hankkeen vaihtoehtomuusedellytys täyttyy todennäköisesti useimmin muutoshankkeissa, joiden osalta YVA-menettelyjä on tullut vuosittain vireille keskimäärin alle 10.

Yhteensovittamismenettelyn yksityiskohtia

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen eli ns. yhteensovittamislakiehdotuksen 8 §:n mukaan yhteensovittava viranomainen arvioi yhteistyössä toimivaltaisten lupaviranomaisten kanssa tavoitteellisen käsittelyajan ja esittää sen perusteella arvion lupa-asioissa annettavien päätösten antamisajankohdasta. Talousvaliokunta on lausunnossaan pitänyt ehdotettua sääntelyä kokonaisuutena oikeansuuntaisena mutta tältä osin riittämättömänä. Talousvaliokunta esittää, että viranomaisen itselleen asettamien määräaikojen tulisi olla sitovia. Ympäristövaliokunta katsoo, että eri lupien yhteensovittaminen perustuu viranomaisten välisen vuorovaikutuksen tiivistämiseen. On todennäköistä, että tiiviimpi kokonaistarkastelu järkevöittää lupakäsittelyä. Uudistuksen tavoitteena on erityisesti yksinkertaistaa lupamenettelyä luvan hakijan kannalta, kun hän voi asioida eri viranomaisten kanssa "yhden luukun" tavoitteen mukaisesti yhdeltä asiointipisteeltä. Pääasiallinen tavoite ei siten ole lupakäsittelyn nopeuttaminen, vaan prosessin tiivistäminen ja asioinnin helpottaminen.

Hakemusten täydentämistä koskevan 1. lakiehdotuksen 9 §:n mukaan toimivaltainen lupaviranomainen ilmoittaa yhteensovittavalle viranomaiselle, miltä osin lupahakemuksesta on mahdollisesti täydennettävä. Hallintolain lähtökohtana on, että toimivaltainen lupaviranomainen huolehtii asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä ja kehottaa lähettäjää määräajassa täydentä-

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

mään asiakirjaa, jollei se ole tarpeetonta asian ratkaisemiseksi. Valiokunta toteaa, että yhteensovittamislaki poikkeaa tältä osin tarkoituksellisesti hallintolain lähtökohdasta, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen vastaa asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Toimivaltainen viranomainen vastaa tässäkin harkinnasta, mutta kehotukset asiakkaalle välittää kootusti yhteensovittava viranomainen.

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 11 §:n mukaan lupahakemuksen tiedoksiannosta huolehtii yhteensovittava viranomainen, joka siis voi olla eri kuin lupa-asian ratkaiseva viranomainen. Valiokunta toteaa, että tältäkin osin sääntely poikkeaa tarkoituksellisesti hallintolain lähtökohdista. Sääntely tarkoittaa samalla sitä, että esimerkiksi lupahakemuksen tiedoksiannossa noudatettava menettely muodostuu yksityiskohdissaan erilaiseksi riippuen siitä, sovelletaanko asian käsittelyyn yhteensovittavaa menettelyä vai ei. Valiokunta pitää tätä tarkoituksenmukaisena ja toteaa, että oikeusministeriö on todennut, että säättämistavalle ei sinänsä ole oikeudellista estettä.

Yhteensovittamislakiehdotuksen 14 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi lupapäätöksen antamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan, kun lupa-asioissa on saatu riittävät selvitykset, yhteensovittava viranomainen ja muut toimivaltaiset lupaviranomaiset sopivat tavoitteellisen määräajan asettamisesta päätösten antamiselle varmistuen myös lupamääräysten yhteensopivuuden. Hallintolain 23 § lähtee siitä, että asia on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä. Käytännössä päätöksen antamisajankohta määräytyy pisimmän käsittelyajan vaativan lupamenettelyn mukaisesti, jolloin ilmeisesti jo aiemmin ratkaisukypsiä päätöksiä ei voitaisi antaa. Valiokunta katsoo, että sääntelyn keskeistä tavoitetta menettelyiden yhteensovittamisesta ei ole mahdollista toteuttaa ilman viitattua seurausta. Käytännössä jää nähtäväksi, miten yhteensovittamismenettely käytännössä toimii ja tuottaako se toivottuja tuloksia esimerkiksi lyhentämällä yhteenlaskettua käsittelyaikaa. Kun yhdentäminen ei vaikuta muutoksenhakumenettelyihin, valiokunta ei kuitenkaan pidä tältäkin osin hallintolaista poikkeavaa sääntelyä kielteisenä. Valiokunta huomauttaa, että menettely on vapaaehtoinen, joten yhteensovittamisen mahdolliset hankaluudet voivat johtaa siihen, että toiminnanharjoittajat eivät valitse yhteensovittamista. Hakija voi myös pyytää yhteensovittamisen keskeyttämistä yhteensovittamislakiehdotuksen 13 §:n mukaan, ja pyyntö voi koskea myös osaa lupahakemuksista.

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 14 §:n 2 momentin mukaan lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika. Hallintolain 62 a §:ään vastavaa mainintaa ei sisälly, vaan valitusaika sekä se, mitä valituksen tulee sisältää ja minne se tulee toimittaa, ilmenevät muutoksenhakuohjauksesta, joka hallintolain mukaan on liitettävä päätökseen. Valiokunta toteaa, että poikkeavan sääntelyn taustalla on kumottu ympäristönsuojelulain 84 §, jossa säädettyyn julkipanoon liittyen ympäristölainsäädäntöön vakiintui hallintolaista poikkeava säädöstapa. Esitettyä vastaava muutos on hyväksytty myös hallituksen esityksellä HE 268/2018 vp ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamisesta.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta

3 §. Yhteensovittavat lupamenettelyt. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin poistamista, sillä se jää tarpeettomaksi, kun siinä viitatus pykälät ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa poistetaan siten kuin edempänä ehdotetaan.

5 §. Yhteensovittava viranomainen. Valiokunta ehdottaa pykälässä olevan Valtion lupa- ja valvontavirastoviittauksen muuttamista viittaukseksi aluehallintovirastoon.

10 §. Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet. Pykälän 2 momentin loppuun ehdotetaan lisättäväksi täsmennys siitä, että muistutukset ja mielipiteet toimitetaan yhteensovittavalle viranomaiselle.

11 §. Lupahakemusten tiedoksianto ja siitä tiedottaminen. Valiokunta ehdottaa pykälään muutosta, jolla täsmennetään, että tiedot poistetaan viranomaisen verkkosivuilta eikä koko tietoverkosta. Lisäksi määre "viimeistään" ehdotetaan poistettavaksi, koska se jättää poistamisen ajankohdan avoimeksi.

14 §. Lupapäätösten antaminen ja tiedoksianto. Valiokunta ehdottaa pykälään vastaavaa muutosta kuin edellä 11 §:ssä.

15 §. Lupapäätöksistä tiedottaminen. Valiokunta ehdottaa pykälän sanamuodon tarkistamista siten, että selvennetään kysymyksessä olevan päätöksestä tiedottaminen eikä päätöksen tiedoksianto.

2. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

44 a §. Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksesta kuuleminen. Valiokunta ehdottaa Valtion lupa- ja valvontavirastoviittauksen korvaamista viittauksella valtion ympäristölupaviranomaiseen. Ympäristönsuojelulain 21 §:n 3 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomainen on aluehallintovirasto.

47 b §. Ympäristölupahakemuksen ja luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamishakemuksen yhteiskäsittely. Valiokunta ehdottaa pykälän poistamista, koska siinä viitataan luonnonsuojelulain mukaisiin poikkeamislupiin, jotka jäävät lain soveltamisalan ulkopuolelle, kun lainsäädäntöä sovelletaan nykyisessä hallintorakenteessa ja yhteensovittava viranomainen on aluehallintovirasto.

Siirtymäsäännös. Siirtymäsäännös tulee poistaa tarpeettomana 47 b §:n poistamisen johdosta.

3. Laki vesilain muuttamisesta

11 luvun 12 a §. Lupahakemuksen ja luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamishakemuksen yhteiskäsittely. Valiokunta ehdottaa pykälän poistamista vastaavasti kuin edellä 47 b §.

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

Siirtymäsäännös. Siirtymäsäännös tulee poistaa tarpeettomana 12 a §:n poistamisen johdosta.

4. Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

61 §. Valitus. Valiokunta ehdottaa pykälän poistamista, sillä ehdotetut muutokset liittyvät Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseen ja edellä ehdotettavaan 72 a §:n poistamiseen.

72 a §. Eräiden lupahakemusten yhteiskäsittely. Pykälä tulee poistaa tarpeettomana, sillä siinä viitataan lain soveltamisalasta poistettaviin luonnonsuojelulain mukaisiin poikkeamislupiin.

Siirtymäsäännös. Siirtymäsäännös tulee poistaa tarpeettomana 72 a §:n poistamisen johdosta.

5. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

22 a §. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja lupamenettelyn yhteensovittaminen.

Valiokunta ehdottaa pykälään muutosta, jolla viittaus Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseen muutetaan viittaukseksi valtion ympäristölupaviranomaiseen.

12. Laki hallinto-oikeuslain 12 §:n muuttamisesta

12 §. Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus. Valiokunta ehdottaa pykälään teknisiä korjauksia, joilla poistetaan viittaukset valiokunnan poistamiin pykäliin, kuten ympäristönsuojelulain 47 b, vesilain 11 luvun 12 a ja luonnonsuojelulain 72 b §:ään.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 269/2018 vp sisältyvät 6.—11. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 269/2018 vp sisältyvät 1.—5. ja 12. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on sovittaa yhteen ja jouduttaa ympäristöön vaikuttavien hankkeiden lupamenettelyjä.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ympäristönsuojelulain (527/2014), vesilain (587/2011), maa-aineslain (555/1981), kaivoslain (621/2011), luonnonsuojelulain (1096/1996), maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukaisen lupa-asian käsittelyyn.

3 §

Yhteensovitettavat lupamenettelyt

Jos hankkeen toteuttaminen edellyttää ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan, vesilain mukaisen luvan tai maa-aineslain mukaisen aineiden ottamisluvan, lupahakemuksen käsitte- ly voidaan hakijan pyynnöstä sovittaa yhteen seuraavia lupia koskevien hakemusten kanssa:

- 1) luonnonsuojelulain 31 ja 48 §:n sekä 49 §:n 3 momentin mukainen lupa poikkeamiseen;
- 2) maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukainen rakennuslupa, 126 §:n mukainen toimenpi- delupa, 127 §:n mukainen rakennuksen purkamislupa ja 128 §:n mukainen maisematyölupa;

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

3) kaivoslain 9 §:n mukainen malminetsintälupa, 16 §:n mukainen kaivoslupa ja 22 §:n mukainen kullanhuuhtontalupa;

4) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 23 §:n mukainen lupa vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä 58 §:n mukainen lupa räjähteiden valmistukseen ja varastointiin.

~~Ympäristölupahakemuksen tai vesilain mukaisen lupahakemuksen käsittelyä ei soviteta yhteen 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun poikkeamista koskevan hakemuksen kanssa, jos hakemukset käsitellään yhdessä siten kuin ympäristönsuojelulain 47 b §:ssä tai vesilain 11 luvun 12 a §:ssä säädetään.~~

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Lupa-asian käsittelyssä noudatetaan tämän lain lisäksi, mitä 2 §:ssä mainituissa laeissa säädetään.

5 §

Yhteensovittava viranomainen

~~Valtion lupa- ja valvontavirasto~~ Aluehallintovirasto on yhteensovittava viranomainen, jos yhteen sovitettavana on vesilain mukaisen luvan tai sellaisen ympäristönsuojelulain mukaisen luvan käsittely, jonka se ratkaisee. Muussa tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on yhteensovittava viranomainen.

Yhteensovittavan viranomaisen tehtävistä säädetään 2 luvussa.

6 §

Hakijan neuvonta

Hallintolain (434/2003) 8 §:ssä tarkoitetun neuvonnan järjestämiseksi yhteensovittava viranomainen voi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen hakijan ja hankkeen viranomaiskäsittelyissä toimivaltaisten viranomaisten välille.

2 luku

Käsittelyn yhteensovittaminen

7 §

Yhteensovittamisen aloittaminen

Hakijan on pyydettävä lupamenettelyjen yhteensovittamista ennen kuin lupahakemuksesta kuulutetaan.

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

Lupahakemukset on toimitettava viranomaisille sähköisesti. Lupa-asian vireillepanosta ja hakemuksen sisällöstä säädetään 2 §:ssä mainituissa laeissa.

8 §

Käsittelyaika

Yhteensovittava viranomainen arvioi yhteistyössä toimivaltaisten lupaviranomaisten kanssa yhteensovitettavien lupahakemusten tavoitteellisen käsittelyajan ja esittää sen perusteella arvion lupa-asioissa annettavien päätösten antamisajankohdasta.

9 §

Hakemusten täydentäminen

Toimivaltainen lupaviranomainen ilmoittaa yhteensovittavalle viranomaiselle miltä osin lupahakemusta on täydennettävä. Yhteensovittava viranomainen varaa hakijalle tilaisuuden täydentää hakemusta asettamassaan määräajassa.

10 §

Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet

Toimivaltaisen lupaviranomaisen on toimitettava yhteensovittavalle viranomaiselle tieto lupahakemuksesta pyydettyistä lausunnoista. Yhteensovittava viranomainen pyytää lausunnonantajia toimittamaan lausunnot sähköisesti määräajassa.

Lupahakemuksista pyydettyistä lausunnoista ja tahoista, joille on varattava tilaisuus muistutuksen tekemiseen tai mielipiteen ilmaisemiseen, säädetään 2 §:ssä mainituissa laeissa. **Yhteensovittavalle viranomaiselle on toimitettava 2 §:ssä mainituissa laeissa tarkoitetut muistutukset ja mielipiteet.**

11 §

Lupahakemusten tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Yhteensovittavan viranomaisen on annettava lupahakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on kuitenkin oltava nähtävillä vähintään 30 päivän ajan. Kuulutus ja hakemusasiakirjat voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistut henkilötiedot on poistettava tietoverkosta viimeistään **viranomaisen verkkosivuilta**, kun asiassa annetut päätökset ovat tulleet lainvoimaisiksi.

Kuulutuksen tulee sisältää sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:n 3 momentissa säädetään, tiivistelmä hankkeesta ja lupahakemuksista sekä muut tiedot, jotka kuulutukseen tulee tämän lain 2 §:ssä mainitun lain mukaan sisällyttää. Jos hanke sisältää maankäyttö- ja rakennuslain tai maanaineslain mukaisen luvan, on siitä tiedotettava kuulutuksessa.

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti sekä toimivaltaisen viranomaisen verkkosivuilla. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen ole muutoin tarpeetonta. Toimivaltaiset lupaviranomaiset huolehtivat siitä, että kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat sähköisesti nähtävillä myös toimivaltaisen viranomaisen verkkosivuilla vähintään kuulutusajan.

Yhteensovittavan viranomaisen on annettava kuulutus erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asiat erityisesti koskevat. Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Poiketen siitä, mitä 1—4 momentissa säädetään, maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen lupahakemuksen vireilletulosta ilmoittamiseen ja tiedottamiseen sovelletaan, mitä mainitun lain 133 §:n 1 momentissa säädetään. Naapurien kuulemista koskevan selvityksen liittämisestä maanaineslupaa koskevaan hakemukseen säädetään maa-aineslain 13 §:n 2 momentissa.

12 §

Hakijan selitys

Yhteensovittava viranomainen varaa hakijalle tilaisuuden antaa sähköisesti selityksensä hakemusten johdosta annetuista lausunnoista, muistutuksista ja mielipiteistä. Tahoista, joille on lisäksi varattava tilaisuus selityksen antamiseen, säädetään 2 §:ssä mainituissa laeissa.

13 §

Yhteensovittamisen keskeyttäminen

Yhteensovittava viranomainen keskeyttää hakijan pyynnöstä lupahakemusten käsittelyn yhteensovittamisen. Keskeyttäminen voi koskea myös osaa lupahakemuksista. Keskeyttämisestä on tiedotettava sähköisesti yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla.

14 §

Lupapäätösten antaminen ja tiedoksianto

Kun lupa-asioissa on saatu riittävät selvitykset, yhteensovittava viranomainen ja muut toimivaltaiset lupaviranomaiset sopivat tavoitteellisen määräajan asettamisesta päätösten antamiselle. Toimivaltaiset lupaviranomaiset antavat päätöksensä samanaikaisesti. Viranomaisten on tarpeen mukaan tehtävä yhteistyötä lupamääräysten yhteensopivuuden varmistamiseksi.

Toimivaltaisen lupaviranomaisen on annettava lupapäätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika. Kuulutus ja lupapäätös on oltava nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Kuulutus ja päätös voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla olevat henkilötiedot on poistettava tietoverkosta viimeistään viranomaisen verkkosivuilla, kun luvanvarainen toi-

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

minta on päättynyt ja 2 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan lopettamista koskevat toimenpiteet on suoritettu.

15 §

Lupapäätöksistä tiedottaminen

Yhteensovittavan viranomaisen on lähetettävä lupapäätökset hakijalle ja niille, jotka ovat päätöksiä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Yhteensovittavan viranomaisen on lisäksi lähetettävä päätökset tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksista. ~~Päätösten antamisesta~~ **Päätöksistä on lisäksi** ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on annettu lupahakemuksia koskevista kuulutuksista erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätös toimittaa tai tieto päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Yhteensovittavan viranomaisen on lisäksi huolehdittava päätöksen toimittamisesta noudattaen, mitä 2 §:ssä mainituissa laeissa säädetään.

Yhteensovittava viranomainen huolehtii, että tieto kuulutuksesta julkaistaan myös viipymättä toiminnan vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen ole muutoin tarpeetonta.

3 luku

Erinäiset säännökset

16 §

Lupamaksut

Tämän lain mukaisesta lupakäsittelyn yhteensovittamisesta valtiolle perittävän maksun suuruus määrätään siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä yhteensovittamisesta maksun, jonka perusteista määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Muilta osin lupahakemusten käsittelystä perittävistä maksuista säädetään 2 §:ssä mainituissa laeissa.

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään ympäristönsuojelulain (527/2014) 44 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 44 a ja ~~47 b~~ § sekä *ja* 85 §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

44 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Jos lupahakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (/), noudatetaan sen sijaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, mainitun lain 11 §:ää.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemusta koskevasta tiedottamisesta.

44 a §

Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksesta kuuleminen

Jos ~~Valtion lupa- ja valvontaviraston~~ **valtion ympäristölupaviranomaisen** ratkaistavaksi kuuluva ympäristölupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointimenettely ovat samaan aikaan vireillä, lupaviranomainen voi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 22 a §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin lupahakemuksesta tiedottaessaan kuulla ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta noudattamalla, mitä kyseisen lain 20 §:ssä säädetään. Mielipiteet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielipiteet lupahakemuksesta on toimitettava lupaviranomaiselle kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, joka alkaa kuulutuksen julkaisemispäivästä ja kestää vähintään 45 päivää ja enintään 60 päivää.

Mitä 1 momentissa säädetään arviointiselostuksesta kuulemisesta lupahakemuksesta tiedottamisen yhteydessä, sovelletaan myös ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 27 §:ssä tarkoitetusta arviointiselostuksen täydentämisestä kuulemiseen.

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

47 b §

~~Ympäristölupahakemuksen ja luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamishakemuksen yhteiskäsittely~~

~~Jos toiminta edellyttää Valtion lupa- ja valvontaviraston ympäristölupaa ja sen lisäksi luonnonsuojelulain 31 tai 48 §:n taikka 49 §:n 3 momentin mukaista lupaa poikkeamiseen, niitä koskevat hakemukset on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.~~

~~Jos ympäristölupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on tarpeen myös 1 momentissa tarkoitettu luonnonsuojelulain mukainen lupa, lupanhakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä poikkeamista koskeva hakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus jätetään tutkimatta.~~

85 §

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Jos lupapäätökseen sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia, noudatetaan sen sijaan, mitä tässä pykälässä säädetään, mainitun lain 14 ja 15 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

~~Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava 47 b §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.~~

3.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesilain (587/2011) 11 luvun 3 §, sellaisena kuin se on laissa 257/2017, sekä

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

lisätään 11 lukuun uusi 11 a, ~~12 a~~ ja 24 a § seuraavasti:

11 luku

Hakemusmenettely

3 §

Lupahakemuksen sisältö

Lupahakemuksessa on esitettävä:

- 1) asian ratkaisemisen kannalta riittävä selvitys hankkeen tarkoituksesta ja hankkeen vaikutuksista yleisiin etuihin, yksityisiin etuihin ja ympäristöön;
- 2) suunnitelma hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä;
- 3) arvio hankkeen tuottamista hyödyistä ja edunmenetyksistä maa- ja vesialueen rekisteriyksiköille ja niiden omistajille sekä muille asianosaisille;
- 4) selvitys toiminnan vaikutusten tarkkailusta.

Jos hakemus koskee luvan myöntämistä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitetulle hankkeelle, hakemusasiakirjoihin on liitettävä mainitun lain 19 §:n mukainen arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Siltä osin kuin selostukseen sisältyy tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, tätä selvitystä ei ole esitettävä uudestaan. Hakemukseen on tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä ja hakemukseen liitettävistä tiedoista.

11 a §

Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen

Jos lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 27 §:ssä tarkoitettu arviointiselostuksen täydentäminen ovat samaan aikaan vireillä, lupaviranomainen voi lupahakemuksesta kuulemisen yhteydessä kuulla arviointiselostuksesta noudattamalla, mitä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 20 §:ssä säädetään. Mielipiteet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielipiteet lupahakemuksesta on toimitettava lupaviranomaiselle vähintään 45 päivän ja enintään 60 päivän kuluessa lupaviranomaisen määräämästä päivästä.

~~12 a §~~

~~Lupahakemuksen ja luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamishakemuksen yhteiskäsittely~~

~~Jos hanke edellyttää tämän lain mukaista lupaa ja lisäksi luonnonsuojelulain 31 tai 48 §:n taikka 49 §:n 3 momentin mukaista lupaa poikkeamiseen, niitä koskevat hakemukset on käsiteltävä~~

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

~~yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.~~

~~Jos asiaa käsiteltäessä ilmenee, että hanketta varten on tarpeen myös 1 momentissa tarkoitettu luonnonsuojelulain mukainen lupa, luvanhakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä poikkeamista koskeva hakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva hakemus jätetään tutkimatta.~~

24 a §

Eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain soveltaminen

Jos lupahakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (/), noudatetaan sen sijaan, mitä 10 ja 22 §:ssä säädetään, mainitun lain 11, 14 ja 15 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

~~Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava 11 luvun 12 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.~~

4.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
~~muutetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 61 §, sellaisena kuin se on laissa 1059/2015, sekä lisätään luonnonsuojelulakiin (1096/1996) lakiin siitä lailla 195/2016 kumotun 72 a §:n tilalle uusi 72 a § ja uusi 72 b § seuraavasti:~~

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

61 §

Valitus

Ympäristöministeriön 50 §:n 3 momentin tai 52 §:n 2 momentin nojalla tekemään päätökseen sekä valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään.

Ympäristöministeriön muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen sekä kunnan viranomaisen 26 tai 28 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valitettaessa Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksestä, toimivaltainen hallinto-oikeus on kuitenkin se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee.

Valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea. Muissa kuin korvausta koskevissa asioissa valitusoikeus on myös asianomaisella kunnalla. Muissa kuin korvausta sekä 31 §:n ja 48 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa koskevissa asioissa valitusoikeus on myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Luonnonsuojeluohjelman hyväksymistä koskevas- ta valtioneuvoston päätöksestä on valitusoikeus myös edellä tarkoitettulla valtakunnallisella yhteisöllä ja maanomistajien etua valvovalla valtakunnallisella yhteisöllä.

Jäljempänä 72 a §:ssä tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä ympäristönsuojelulain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin ympäristönsuojelulain 190, 191, 196 ja 197 §:ssä säädetään. Asianosaiseen sovelletaan tällöin, mitä ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentissa säädetään. Yhteiskäsittelyssä vesilain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin vesilain 15 luvun 1—4 §:ssä säädetään. Tällöin asianosaiseen sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 7 §:n 1 momentissa säädetään.

Muilta osin muutoksenhaussa noudatetaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

72 a §

Eräiden lupahakemusten yhteiskäsittely

Edellä 31 tai 48 §:n taikka 49 §:n 3 momentin mukaista poikkeamista koskeva hakemus ja samaa hanketta koskeva Valtion lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi kuuluva ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupahakemus taikka vesilain mukainen lupahakemus on, ellei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana, käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä noudattaen, mitä mainituissa laeissa lupahakemuksen käsittelystä ja lupapäätöksen antamisesta säädetään.

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

72 a §

Eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain soveltaminen

Jos hanke edellyttää 31 tai 48 §:ssä taikka 49 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeamista sekä ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, vesilain mukaista lupaa tai maa-aineslain mukaista aineiden ottamislupaa, noudatetaan, mitä eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetussa laissa (/) lupahakemusten käsittelyn yhteensovittamisesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

~~Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut 72 a §:ssä tarkoitettu poikkeamista koskeva asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.~~

~~Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa päätöksen, johon on sovellettava 72 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.~~

5.

Laki

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 5, 25 ja 27 §
sekä
lisätään lakiin uusi 22 a § seuraavasti:

5 §

Ympäristövaikutusten arviointi muun lain mukaisessa menettelyssä

Edellä 3 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun hankkeen tai toteutetun hankkeen muutoksen ympäristövaikutusten arviointi voidaan toteuttaa tämän lain 3 luvun mukaisena menettelynä, kaavan laadinnan yhteydessä siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään tai jonkin muun lain mukaisessa menettelyssä sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Jos ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan muun lain mukaisessa menettelyssä, vaikutukset tulee selvittää tämän lain 15—21, 23 ja 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja arviointiselostuksesta kuuleminen voidaan lisäksi järjestää yhdessä muun lain mukaisen kuulemisen kanssa siten kuin siitä erikseen säädetään.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettuja ydinlaitoksia koskeviin hankkeisiin.

Hankkeesta vastaava voi tehdä yhteysviranomaiselle aloitteen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn korvaamisesta muun lain mukaisella menettelyllä tai menettelyyn sisältyvän kuulemisen järjestämisestä muun lain mukaisessa menettelyssä. Yhteysviranomaisen ja muun lain mukaisesta menettelystä vastaava viranomaisen voivat sopia hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamisesta tai menettelyyn sisältyvän kuulemisen järjestämisestä muun lain mukaisessa menettelyssä.

22 a §

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja lupamenettelyn yhteensovittaminen

Hanketta koskevan ympäristövaikutusten arvioinnin ja lupahakemuksen käsittelyn edellyttämät selvitystarpeet sovitetaan tarpeen mukaan arviointiohjelmassa yhteen. Arviointiselostukseen ja lupahakemukseen sisällytettäviä selvityksiä voidaan laatia yhteisesti.

Hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen **valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi kuuluvan** ympäristölupahakemuksen ollessa samanaikaisesti vireillä **Valtion lupa- ja valvontavirastossa** voidaan arviointiselostuksesta kuulla lupamenettelyn yhteydessä siten kuin ympäristönsuojelulain 44 a §:ssä säädetään. Edellytyksenä on, ettei hankkeelle ole sen sijainnin, laajuuden ja teknisten ominaisuuksien kannalta muuta kuin lupahakemuksessa esitettyä toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa.

25 §

Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä

Tässä laissa tarkoitettua hanketta koskevaan lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä.

Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän sekä valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin liittyvät 29 §:ssä tarkoitettut kansainvälistä kuulemistä koskevat asiakirjat.

27 §

Perustellun päätelmän ajantasaisuus

Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Yhteysviranomaisen on lupaviranomaisen pyynnöstä esitettävä näkemyksensä laatimansa perustellun päätelmän ajantasaisuudesta ja tarvittaessa yksilöitävä, miltä osin se ei enää ole ajan tasalla ja miltä osin arviointiselostusta on täydennettävä perustellun päätelmän ajantasaistamiseksi. Arviointiselostuksen täydentämisessä noudatetaan, mitä 20 §:ssä on säädetty arviointiselostuksesta kuulemisesta. Arviointiselostuksen täydentämisestä voidaan kuulla ympäristönsuojelulain tai vesilain (587/2011) mukaisen lupamenettelyn yhteydessä siten kuin ympäristönsuoje-

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

lulain 44 a §:ssä ja vesilain 11 luvun 11 a §:ssä säädetään. Yhteysviranomainen antaa tämän jälkeen ajantasaistetun perustellun päätelmän 23 §:n mukaisesti.

Hankkeesta vastaava voi pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä laatimansa perustellun päätelmän ajantasaisuudesta ja tarvittaessa yksilöimään, mitä tietoja perustellun päätelmän ajantasaistamiseksi tarvitaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 22 a §:ää ei sovelleta hankkeeseen, jonka ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta on ennen tämän lain voimaantuloa tiedotettu kuuluttamalla ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 17 §:n nojalla tai ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 8 a §:n nojalla.

6.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään maa-aineslakiin (555/1981) uusi 4 c § seuraavasti:

4 c §

Eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain soveltaminen

Jos ainesten ottamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (/), noudatetaan sen sijaan, mitä 13 §:n 1 momentissa säädetään, mainitun lain 11 §:ää, ja mitä 19 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, mainitun lain 14 ja 15 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 134 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 958/2012, 41/2014 ja 547/2014, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 955/2012 kumotun 148 §:n tilalle uusi 148 § seuraavasti:

134 §

Rakennuslupahakemuksen käsittely

Rakennuslupan myöntämisen yhteydessä hyväksytään pääpiirustukset rakentamisessa noudatettaviksi.

Lupa-asia voidaan käsitellä myös siten, että rakentamisen yleiset edellytykset arvioidaan rakennuksen sijoittumista, käyttötarkoitusta, rakennusoikeuden käyttämistä ja vaikutusta ympäristöön koskevan muun kuin 131 §:n 1 momentissa tarkoitetun selvityksen perusteella. Asianomaisista rakennusvaihetta koskevat piirustukset on kuitenkin saatettava hyväksyttäväksi ennen tätä koskevan työn aloittamista.

Jos rakentamisen tarkoitamaan toimintaan tarvitaan ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa eikä lupien käsittelyyn sovelleta eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (/), rakennuslupa-asian ratkaisemista voidaan lykätä, kunnes ympäristölupa-asia on ratkaistu, jos se rakennuksen käyttömahdollisuudet tai aiotun toiminnan ympäristövaikutukset huomioon ottaen on perusteltua.

148 §

Eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain soveltaminen

Jos rakennuslupaa, toimenpidelupaa, rakennuksen purkamislupaa tai maisematyölupaa koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia, noudatetaan sen sijaan, mitä 142 §:ssä säädetään, mainitun lain 14 ja 15 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

8.

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kaivoslain (621/2011) 40 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 57 §:ään uusi 3 momentti, sekä 58 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 915/2013, uusi 8 momentti seuraavasti:

40 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Jos lupahakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (/), noudatetaan sen sijaan, mitä 1—3 momentissa säädetään, mainitun lain 11 §:ää.

Tarkempia säännöksiä kuulutukseen sisällytettävistä asioista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

57 §

Lupapäätöksen antaminen

Jos lupapäätökseen sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (/), noudatetaan sen sijaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, mainitun lain 14 §:ää.

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Jos lupapäätökseen sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia, päätöksestä tiedottamiseen sovelletaan sen sijaan, mitä 1—6 momentissa säädetään, mainitun lain 15 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

9.

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettuun lakiin (390/2005) uusi 104 e § seuraavasti:

12 a luku

Lupa-asiasta kuuleminen ja tiedottaminen

104 e §

Eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain soveltaminen

Jos vaarallisen kemikaalin laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia taikka räjähteiden valmistusta ja varastointia koskevan lupahakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (/), noudatetaan sen sijaan, mitä 104 b §:ssä säädetään, mainitun lain 11 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

10.

Laki

korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain (1265 /2006) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 681/2016, seuraavasti:

11 §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa kaksi ympäristöasiantuntijaneuvosta osallistuu sellaisen asian käsittelyyn, joka on ratkaistu vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004), kumotun vesilain (264/1961) tai kumotun ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisessa menettelyssä. Ympäristöasiantuntijaneuvokset osallistuvat myös Ahvenanmaata koskevien vastaavien ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelyyn.

Patenttia, hyödyllisyysmallioikeutta tai integroidun piirin piirimallia koskevien asioiden käsittelyyn osallistuu kaksi yli-insinöörineuvosta.

Asiantuntijajäsenten kelpoisuusvaatimuksista, tehtävään määräämisestä ja asemasta, oikeudesta pysyä tehtävässään sekä velvollisuudesta ilmoittaa sidonnaisuutensa säädetään tuomioistuinlain 17 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

tuomioistuinlain 10 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinlain (673/2016) 10 luvun 6 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

10 luku

Tuomareiden kelpoisuusvaatimukset

6 §

Vesi- ja ympäristönsuojeluasioihin perehtyneen hallinto-oikeustuomarin kelpoisuusvaatimukset

Vesilain (587/2011) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisessa menettelyssä ratkaistun asian käsittelyyn osallistuvan hallinto-oikeuden muun kuin lainoppineen jäsenen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi häneltä edellytetään, että hän on perehtynyt sovellettavan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

12.

Laki

hallinto-oikeuslain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 616/2011, seuraavasti:

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisten sekä ympäristönsuojelulain 47, 47 a ja 47 b §:ssä, ~~vesilain 11 luvun 12 a §:ssä, maa-aineslain 4 a §:ssä ja luonnonsuojelulain 72 b §:ssä tarkoitettujen~~ mukaisessa yhteiskäsittelyssä ratkaistavien asioiden käsittelyssä kolmijäseniseen kokoonpanoon kuuluu kaksi lainoppinutta jäsentä ja luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyt jäsen sekä 7 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä kaksi lainoppinutta jäsentä ja asiantuntijajäsen. Jos asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää, hallinto-oikeus voi ratkaista asian myös nelijäsenisessä kokoonpanossa. Nelijäseniseen kokoonpanoon kuuluu tässä momen-

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2018 vp

tissa tarkoitetuissa asioissa vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä ja 7 §:ssä tarkoitetuissa asioissa kolme lainoppinutta jäsentä. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukainen sekä ympäristönsuojelulain 47, 47 a ja 47 b §:ssä, vesilain 11 luvun 12 a §:ssä, maa-aineslain mukaisessa 4 a §:ssä ja luonnonsuojelulain 72 b §:ssä tarkoitettu yhteiskäsittelyssä ratkaistava asia voidaan ratkaista laajemmassakin kokoonpanossa, jos asian erityinen laatu tai laajuus sitä edellyttää. Kokoonpanoon kuuluu tällöin puheenjohtajan lisäksi tarpeellinen määrä luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä. Puheenjohtajana toimii aina lainoppinut jäsen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 26.2.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
varapuheenjohtaja Silvia Modig vas
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Riitta Myller sd
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos